

Notat fra møde S02 hos Metroselskabet d. 10/9 2015

Metroselskabet

- Har både projekter i ide-, projekterings- og udførelsesfasen
- Arbejdsmiljømæssige udfordringer:
  - o Flytning af boremaskine sker oven jord og er tung og risikofyldt arbejde
  - o Der er meget stilladsarbejde
  - o Kraner, løft og udgravning
  - o Orden, ryddelighed og adgangsveje. Det er skyld i mange ulykker
  - o Grundvand og jordtryk
- Arbejdssproget er engelsk, men det kan være en udfordring
- Vi snakkede om beredskab og hvordan bygherrens rolle er i at spørge ind og agere på risici
- I faseskift er det vigtigt at overlevere, men stadig holde fast i roret, indtil de næste tager over.
- Der er behov for en flerstrengt indsats og et skift i fokus over tid for at forbedre arbejdsmiljøet

Bygherrens roller i relation til, om arbejdsmiljøkoordinator er intern eller ekstern, herunder udbud, rammesætning og samarbejde

Tilhørsforhold og organisering

- Ekstern koordinator har ofte flere kasketter: Arbejdsmiljøkoordinator og arbejdsmiljøekspertise for entreprenøren, eller arbejdsmiljøkoordinator og byggeleder
- Vigtigt med skillelinje mellem bygherrens og entreprenørens ansvar
- Der er dilemma i, at koordinator er ansat hos entreprenøren, fordi det er svært at være loyal overfor bygherre
- En koordinator, som er en del af entreprenørens organisationer, burde have en større kontaktflade til organisationen. Det kan være fordelagtigt ved at have en ekstern koordinator

Arbejdsmiljøkoordinators kompetencer

- Oplevelsen er, at det er meget personafhængigt, om koordinatoren har fokus på arbejdsmiljø, det er forskel på om de interesserer sig for arbejdsmiljø eller ej
- Oplevelsen er, at det kan være svært at finde koordinatore, der har de nødvendige kompetencer
- Godkende koordinator ud fra CV og ikke kun kursusbevis

Udbud

- Skal angive krav til niveau i udbuddet
- Der skal laves en samarbejdsmodel
- Man kan bede om en beskrivelse af arbejdsmiljøkoordineringsprocessen og CV
- Arbejdsmiljøkoordinering skal være en del af tilbudslisten, inkl. sikkerhedsmøder, PSS mm. Det viser fra bygherrens side, at det er en ydelse lige som andre ydelser. Det er signalværdi.

- Nogle bygherrer stiller krav til arbejdsmiljøkoordineringsprocessen og dokumentation heraf undervejs
- Bygherren skal også beskrive krav til projekterende, så de kan sætte tid af til at deltage i arbejdsmiljøkoordinators aktiviteter, fx workshops
- Der skal sættes tid af til et overdragelsesmøde mellem arbejdsmiljøkoordinator (P) og (B)
- Det er en god ide at beskrive arbejdsmiljøkoordinators beføjelser
- Betingelserne for projektet kan variere meget, og dermed prisen på arbejdsmiljøkoordinering. Oplevelsen er, at prisen ofte bliver højere på projekter, hvor der er grænseflader til offentligheden/brugere mm.

Rammesætning

- Bygherren bør holde et afklaringsmøde med arbejdsmiljøkoordinatoren, hvor processen aftales
- God ide med sikkerhedsmøde før byggemøde
- Der bør være en procedure internt hos bygherren om håndtering af arbejdsmiljø, herunder arbejdsmiljøkoordinatorens beføjelser
- Der var et forslag om, at arbejdsmiljøkoordinator går i tøj med bygherres logo for at signalere, at denne arbejder på vegne af bygherren
- Nogle bruger tredjepartskontrol, som laver stikprøvekontroller – fagkontrol på arbejdsmiljø. Det kan være en rådgiver. Kontrolløren har kontakten med arbejdsmiljøkoordinator.

Samarbejde

- Bygherre bør deltage (jævnligt) i sikkerhedsmøder / runderinger / opstartsmøder / projekteringsmøder
- Der er erfaringer med 3. partskontrol
- Bygherren bør være med på 1. opstartsmøde for at vise, at arbejdsmiljø er prioriteret'
- Der bør være en kontaktperson hos bygherren med viden om arbejdsmiljø, som kan sparre med / støtte eksterne arbejdsmiljøkoordinatorer
- Der er behov for, at bygherren går i dialog med koordinatorer, når de er eksterne, fx jævnlige statusmøder mellem arbejdsmiljøkoordinator og bygherre

Intern arbejdsmiljøkoordinator

- Erfaring med intern arbejdsmiljøkoordinator: Man kan spare penge, plus arbejdsmiljøkoordineringen bliver mere ensartet på ens projekter. Koordinatoren kan også samle op på tværs af projekter. Det er ikke så fleksibelt at have en intern arbejdsmiljøkoordinator, man skal have nok projekter til vedkommende
- Det er godt med en procedure eller håndbog om, hvordan arbejdsmiljøkoordineringen foregår

Andre diskussioner

Plan for sikkerhed og sundhed

- Det kan være svært på forhånd at vurdere antallet af beskæftigede samtidigt. Så nogle bygherrer vælger altid at lave PSS i projektering

Stoppe arbejdet

- Det er bedst, hvis man kan undgå at starte arbejdet, før det er planlagt ordentligt arbejdsmiljømæssigt. Det er altid sværere at stoppe arbejdet, når det er gået i gang
- Man bør lære at hændelser, og når arbejdet bliver stoppet, men det er ofte svært
- Godt hvis man kan definere på udbud, hvad man holder tilbage, hvis arbejdsmiljøregler ikke overholdes. Men ønsket er, at det hellere skal løses, inden det er behov for at anvende sanktioner

Projektgranskning

- Erfaring med projektgranskning, hvor arbejdsmiljø er et punkt. Nogle mente, at det er godt at bruge bygbarhed som begreb i stedet for arbejdsmiljø. En bygherre har krav om projektgranskning inden udførelse ved projekter over 20 mio kr. Det kan være en entreprenør, som udfører det efter detailprojektering. Det kan være en rådgiver, som gransker tidligere i byggeprocessen

Erfaringsudveksling

- Der var en erfaring med evalueringsmøder ved afslutning af projektet, hvor arbejdsmiljøkoordinator, byggeleder og bygherre mødes. Læring herfra kan bygherre bære videre til næste projekter

Relevante links

- www.kk.dk/vejpladspark
- Gentofte Kommunes tjekliste til projektledere - <http://www.byggeproces.dk/eksempler/gentofte-kommune>

Næste møde

- 10. december 2015 kl. 14-17 hos Bispebjerg Hospital

Forslag til emner

- Opfølgning på krav, hvordan og hvor meget?